

บันทึก

เรื่อง การแต่งตั้งกรรมการจัดซื้อที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืนเพื่อสร้างการชลประทาน

๑. คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการชุดที่ ๓) ได้ตรวจพิจารณาเรื่อง การแต่งตั้งกรรมการจัดซื้อที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืนเพื่อจัดสร้างการชลประทาน แทนพระชลเขตต์อำรุง (หัวหน้ากองจัดซื้อที่ดิน กรมชลประทาน) ข้าราชการในกระทรวงเกษตรธิการ ซึ่งถูกปลดออกจากราชการเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ แล้วตามความเห็นของกระทรวงเกษตรธิการ ซึ่งปรากฏในสำนวนเรื่องนี้ว่า ในการแต่งตั้งบุคคลเป็นกรรมการจัดซื้อที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืนนี้ ข้อที่ควรยกขึ้นพิจารณาคือตำแหน่งของบุคคล ไม่ใช่ตัวบุคคล

๒. กระทรวงเกษตรธิการประสงค์จะทราบว่า การแต่งตั้งกรรมการในเรื่องนี้ วิธีใดจึงจะชอบด้วยระเบียบแบบแผน

๓. บทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๖ มาตรา ๑๗ วรรค ๑ และ ๓^๑ จะเห็นได้จากกฎหมายบทนี้ว่า

(ก) กรรมการจัดซื้อที่ดินซึ่งจะแต่งตั้งขึ้นนี้ คือ กรรมการดั่งที่ระบุไว้ใน มาตรา ๑๗ ซึ่งเรียกว่า “พนักงานของเจ้าหน้าที่” (การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างการชลประทาน)

(ข) “รัฐบาล” เป็นผู้แต่งตั้ง กรรมการดั่งกล่าวแล้วและกรรมการอีกคนหนึ่ง ข้อนี้กระทรวงเกษตรธิการเห็นว่ายังไม่พอที่จะถือเป็นแนวทางดำเนินการ

๔. กรรมการร่างกฎหมายมีความเห็นว่า ในมาตรา ๑๗ ที่กล่าวว่า “รัฐบาล” ไว้นั้น แสดงว่า

(ก) การแต่งตั้งกรรมการในเรื่องนี้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นประมุขของรัฐบาล

(ข) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรี และได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่มีส่วนเกี่ยวข้องแล้ว (ในที่นี้คือกระทรวงเกษตรธิการ) ก็ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการได้

ส่งพร้อมกับหนังสือที่ ๘๘๕/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๕

^๑ มาตรา ๑๗ วรรคแรกว่า ภายในกำหนดสามเดือนนับตั้งแต่วันประกาศพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์แล้ว และเมื่อเจ้าหน้าที่ร้องขอ รัฐบาลจะได้ตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง หรือหลายคณะ ให้มีจำนวนกรรมการคณะหนึ่งสามคน คนหนึ่งเป็นพนักงานของเจ้าหน้าที่ อีกสองคนเป็นพนักงานกระทรวงมหาดไทย หรือกระทรวงเศรษฐกิจหรือกระทรวงการคลัง แล้วแต่จะเห็นเป็นการสมควร

วรรค ๓ นามกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์และตำบลท้องที่ซึ่งกรรมการจะออกไปกระทำการตามหน้าที่นั้น ให้โฆษณาในราชกิจจานุเบกษา

๕. เมื่อได้ตรวจดูแบบอย่างที่เคยปฏิบัติมา^๒ กรรมการร่างกฎหมายได้พบวิธีการแต่งตั้งกรรมการที่แล้ว ๆ มา ปรากฏว่ามีต่าง ๆ กัน โดยมากกระทำเป็นการประกาศของเจ้ากระทรวง ในเวลานี้ถ้าจะทำเช่นเดิม กรรมการร่างกฎหมายก็ไม่ทั่วทั้งในหลักการอย่างใด

๖. กรรมการร่างกฎหมายรู้สึกว่าเป็นการยุ่งยากที่กระทรวงเกษตรธิการถือเป็นระเบียบปฏิบัติในการแต่งตั้งกรรมการ โดยระบุทั้งตำแหน่งและนามของเจ้าพนักงานที่จะแต่งตั้ง เป็น “กรรมการจัดซื้อที่ดินซึ่งจะต้องเวนคืน” การปฏิบัติเช่นนี้ทำให้ต้องตั้งกรรมการใหม่ทุกครั้ง เมื่อเจ้าพนักงานซึ่งได้ถูกแต่งตั้งถึงแก่กรรมหรือพ้นจากตำแหน่ง ที่จริงถ้าแต่งตั้งโดยระบุแต่ตำแหน่งเท่านั้นแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องตั้งกรรมการใหม่ เมื่อข้าราชการผู้ถูกแต่งตั้งถึงแก่กรรม หรือพ้นจากตำแหน่งการแต่งตั้งกรรมการโดยระบุตำแหน่งอย่างเดียวนั้น กระทรวงมหาดไทยได้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติมา และกระทรวงเศรษฐการก็ได้เคยปฏิบัติคราวหนึ่ง คือกฎกระทรวงเศรษฐการออกตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดเขตต์หวงห้ามและจัดซื้อที่ดินเพื่อจัดสร้างการชลประทานในจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๔๗๖

จึงขอแนะนำให้ใช้ระเบียบการแต่งตั้งกรรมการโดยระบุตำแหน่งอย่างเดียวนั้นจะไม่ทำให้เกิดความยุ่งยาก เมื่อได้มีการเปลี่ยนตัวบุคคลซึ่งได้ถูกแต่งตั้งให้เป็นกรรมการนั้น

(ลงชื่อ) เดือน บุญนาค

เลขาธิการ

^๒ ๑. ประกาศกระทรวงเกษตรธิการ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๙

๒. ประกาศกระทรวงเกษตรธิการ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๒ (ซึ่งออกตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการเรื่องจัดซื้อที่ดินสร้างการทดน้ำ ไขน้ำแควป่าสัก ลงวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๔)

๓. ประกาศกระทรวงเกษตรธิการ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๙

๔. ประกาศกระทรวงเกษตรธิการ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ (ซึ่งออกตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการเรื่องหวงห้ามและจัดซื้อที่ดิน สำหรับสร้างการทดน้ำ ไขน้ำแควสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๔๖๖, ประกาศกระแสพระบรมราชโองการเรื่องขยายการหวงห้ามและจัดซื้อที่ดินสำหรับสร้างการทำน้ำ ไขน้ำ ในบริเวณเชียงรากน้อย และบางเหี้ย พ.ศ. ๒๔๖๗, ประกาศเรื่องขยายเขตต์การหวงห้ามและจัดซื้อที่ดินสำหรับสร้างการชลประทานแควสุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๔๖๖ ออกไปในบริเวณทุ่งระวางแม่น้ำมะขามเฒ่ากับแม่น้ำน้อย จังหวัดชัยนาท ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๒)

๕. พระราชกฤษฎีกาหวงห้ามจัดซื้อที่ดินและทรัพย์สินอย่างอื่น สำหรับสร้างการชลประทานในจังหวัดนครนายกและจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. ๒๔๗๔ ข้อ ๔

๖. กฎกระทรวงเศรษฐการลงวันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๗ (ออกตามความในพระราชบัญญัติกำหนดเขตต์หวงห้ามและจัดซื้อที่ดิน เพื่อจัดสร้างการชลประทานในจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๔๗๖)

คณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๖๙